

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Norfolk Terrier

CH Adorabel Underverk (Foto: Anne Johnsen)

CH Adorabel Little Miss Sunshine (Foto: Anne Johnsen)

Versjon 1
Gyldig t.o.m. 01.10.2020

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Generelt	3
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	3
Norfolk i Norge	3
Overordnet mål for rasen	4
Rasens populasjon	4
Populasjonsstørrelse	4
Gjennomsnittlig kullstørrelse	4
Innavlsgrad	4
Bruk av avlsdyr	4
Import	5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	5
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	5
Prioritering og strategi for å nå målene	5
Helse	5
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	5
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	6
Forekomst av reproduksjonsproblemer	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	6
Prioritering og strategi for å nå målene	6
Mentalitet og bruksegenskaper	6
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	6
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	7
Prioritering og strategi for å nå målene	7
Atferd	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	7
Prioritering og strategi for å nå målene	7
Eksteriør	7
Eksteriørbedømmelser	7
Overdrevne eksteriørtrekk	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	8
Prioritering og strategi for å nå målene	8
Oppsummering	8
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	8
Plan for videre arbeid i klubben	8

Innledning

Norsk Kennel Klub (NKK) har det overordnede ansvaret for hundeavl og hunderaser i Norge. På oppdrag fra NKK har raseklubbene, i vårt tilfelle Norsk Terrier Klub, fått i oppgave å utarbeide en rasespesifikk avlsstrategi (RAS), som skal bidra til tydelige definisjoner av målene raseklubben har for sine raser, og det skal være et verktøy for å sikre sunn hundeavl. I den forbindelse har Norsk Terrier Klub (NTK) har henvendt seg til raseklubbene/-representantene for å utarbeide RAS for de ulike rasene.

RAS skal ha en gyldighet på fem år, men intensjonen er at det skal være et levende dokument, som skal evalueres årlig av raseklubbene.

I arbeidet med RAS har raserepresentanten for Norfolk terrier invitert oppdrettere og andre interesserte, til å delta i arbeidet med å utarbeide RAS. I tillegg har raserepresentanten gjort seg kjent med RAS utarbeidet av Svenska Norfolkterrierklubben (SNTK).

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Det er ingen som kjenner den opprinnelige bakgrunnen til Norfolk terrier, men det antas at første gang rasen omtales er rundt 1890, da under navnet Cantab terrier. Dette hadde sin bakgrunn i at de var populære for elevene ved Cambridge University i England. Senere er de omtalt som Trumpington terrier etter Trumpington Street der rasen ble videreutviklet. De små røde terriere var veldig populære i jordbruksområde East Anglia i Øst-England.

Hannhunden Rags omtales som rasens stamfar. Hans mor så ut som datidens Aberdeen terrier, som i dag forstås som Skotsk terrier og hans far var Trumpington terrier. Det sies at uansett farge på tispene Rags parret med, ble valpene røde. Noen av de tispene han parret var av strihåret Fox terrier-type, en Trumpington terrier, en liten Glen of Imaal og en helhvitt tisse, Ninety, som sies å være en blanding av Dandie Dinmont og glatthåret Fox terrier. Resultatet av alle de ulike krysningen har gitt oss Norfolk terrieren, slik vi kjenner den i dag.

I 1932 ble dagens Norfolk terrier anerkjent som Norwich terrier av The Kennel Club. De var meget populære og oppdretterne skilte mellom hunder med hengende og stående ører og avlsmessig ble det ikke foretatt krysninger. I 1957 ble det søkt om å opprette et eget register for henholdsvis hengende og stående ører. Dette arbeidet tok syv år og i 1964 ble Norfolk terrier godkjent som egen rase.

Norfolk i Norge

Så vidt vi kjenner til var den første Norfolk terrier i norsk eie, importert av Randi Støkken Stadshaug i 1975. Det var tispene Cracknor Cosmopolitan (f. 24.04.75). Hun ble norsk utstillingschampion og hadde rasens først valpekull i Norge i 1977. Støkken Stadshaug importerte senere også en tisse fra kennel Nanfan i England, som også ble brukt i avl. I 1979 importerte Petter Fodstad tispene Cantab Black-Velvet (f. 30.01.79) og i 1982 importerte Nenne Rusten og Petter Fodstad hannhunden Nanfan Category (f. 15.11.81). I 1983 fikk Cantab Black-Velvet og Nanfan Category et kull på fire valper, hvor alle ble champions og et av avkommene, Stall Mascot Baloo, ble nummer tre på Bamselista i 1985. Fra samme kullet kommer tispene Stall Mascot Butterschot. Hun ble kjøpt av Anne Johnsen, kennel Adorabel, og er stamtisse i hennes Norfolk oppdrett. Kennel Adorabel og Anne Johnsen er fortsatt aktiv, og er den Norfolk-oppdretteren i Norge

som har oppdrettet flest utstillingschampions. I 2014 mottok Anne Johnsen NKKs oppdretterpris for sitt oppdrett av Norfolk terrier.

Overordnet mål for rasen

Det overordnede målet for avlsarbeidet for Norfolk terrier må være å bevare og utvikle rasen som en sunn og funksjonell hund, med rasens spesifikke egenskaper og karakteristiske trekk, i henhold til rasestandarden.

I tillegg bør det påhvile raserepresentanten å være en ressurs og kontaktpunkt for rasens eiere og andre interesserte.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Norfolk terrier har aldri hatt en stor utbredelse i Norge. Det var en markant økning av født individer i 2006, 2008 og 2009, men dette tallet ser ut til å stabilisere seg igjen de senere årene.

Registreringstallene for Norfolk terrier

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
Antall kull	8	9	13	18	11	16	14	9	8	8	9	11	134
Antall individer	22	23	31	44	23	41	39	21	23	23	22	35	347
Snitt pr. kull	2,75	2,56	2,38	2,44	2,09	2,56	2,79	2,33	2,88	2,88	2,44	3,18	2,59

Gjennomsnittlig kullstørrelse

I perioden 2003 – 2014 er det født 312 valper i 123 kull. Det gir en gjennomsnittlig kullstørrelse på 2,53 valper per kull. Kullstørrelsen varierer fra 1 til 5 registrerte valper pr. kull.

Tall fra Sverige og England viser en tilnærmet lik kullstørrelse.

Innavlsgrad

Innavlsgraden for perioden 2009 – 2014 varierer fra 6,25% til 0%. I 2014 ble det født 11 kull, hvor 8 kull hadde innavlsgrad 0.

	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Antall kull	11	9	8	8	9	19
Snitt	0,2669	1,346	0,464	2,057	1,015	0,68

Bruk av avlsdyr

NKKs anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5-års-periode. For en rase som vår tilsvarer det cirka 7 valper. For å oppnå større genetisk variasjon så oppfordres det til å ikke ha mer en 3 kull pr. hund og heller bruke flere individer i avl.

De siste seks årene (2009 – 2014) er det født 59 kull, fordelt på 163 individer. Foreldredyrene er fordelt på 30 hanner og 36 tisper. To hannhunder og en tisper har fem kull, hver seg, etter seg.

På sammen måte som kullstørrelsen varierer, varierer antall etterkommere (registrerte individer) for de ulike hundene. Tallene viser at én hannhund har 13 individer fordelt på fire kull og en tisper har 11 individer, fordelt på tre kull.

Import

En av grunnen til import av hund til Norge, er at det har vært lang ventetid på å få valp i Norge og flere har da valgt å kjøpe hund fra utlandet og da fortrinnsvis Sverige.

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
Importert	3	4	7	3	16	10	7	4	9	9	6	3	81

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Få oppdrettere og avlshunder gjør rasen sårbar. Det bør arbeides for å øke den genetiske variasjonen, men dette må ikke gå utover det å ha fokus på å avle frem rasetypiske hunder. Ikke alle hunder skal benyttes i avl.

I og med at det blir født relativt få valper er det vanskelig å sette en grense på maks antall avkom pr. hannhund.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Norfolk terrier er en liten rase, og for å holde genetisk variasjon, har det vært nødvendig å importert avlsdyr. Disse har først og fremst kommet fra Sverige, Tyskland og England. Det er også importert hunder fra Finland, Nederland og Spania, men disse har antallsmessig ikke mange etterkommere. Videre er flere svensk-eide hannhunder brukt i avl.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Beholde innavlsgrad (6 generasjoner) på 2,5% eller lavere for å bevare genetisk variasjon.

Prioritering og strategi for å nå målene

Arbeide for mer åpenhet (og samarbeid) rundt fremtidig avlsarbeid og oppfordre oppdrettere til å samsnakke i forhold til fremtidige planer slik at man kan få en bedre genetisk variasjon.

Nye importere bør ikke være i slekt med våre egne hunder.

Vi bør anvende avlsdyr fra så mange familier som mulig, men dette må aldri gå på bekostning av og fokuset på å avle frem rasetypiske hunder. Ikke alle hunder skal benyttes i avl. I iveren etter å øke og benytte ubeslektede individer, må rasestandarden alltid veie tungt i forhold til valg av avlsdyr.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Norfolk terrieren er i utgangspunktet kjent som en rase med få helseproblemer. En frisk og sunn rase. Vi har vært i kontakt med to forsikringsselskap for på den måten å finne ut

hvordan Norfolk terrier ligger an i forhold til andre raser når det gjelder sykdom- og skadeserstatninger, men har fått tilbakemelding om at dette ikke er tilgjengelig informasjon.

I England og Sverige er det langt flere individer og det er også gjort flere helseundersøkelser, samt at det er satt flere krav til avlsdyr enn hva vi har mulighet til i Norge.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

I Norge har vi ikke gjennomført noen helseundersøkelser for Norfolk, men i Sverige har den SNTK gjennomført en helsekartlegging i 2006, hvor 619 svar ble registrert. Denne undersøkelsen viste at det hos enkelte hunder forekommer katarakt, samt at noen rapporterte om hjertefeil som tilsa at hunden døde ung. SNTK startet i 2007 et arbeid for å kartlegge/utrede ytterligere med tanke på hjertestatus.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

På grunn av rasens størrelse kan det variere hvorvidt hundene trenger hjelp til å parre. Noen hanner trenger hjelp for å "rekke opp/komme til", mens andre har ingen problemer høyden eller finne ut av det på egen hånd. Dette varierer selvsagt fra hund til hund, men det kan synes også at (manglende) frekvens spiller inn.

Det forekommer tidels stor variasjon blant tispene i forhold til om de er selvfødende eller om det benyttes keisersnitt, men det anbefales å sikre at en har fødselshjelp, for at tispene og valpene ikke skal lide overlast.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Vi må fortsette å avle på friske og sunne hunder, og ikke minst prioritere de individene som er selvfødende.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det anbefales det at både oppdrettere og hannhundeiere setter seg grundig inn i hva som finnes på de linjene en ønsker å videreføre, samt tar nødvendige hensyn, samtidig er det viktig å ikke fokusere på eller leter etter ubetydelige feil, i en så vidt liten rase (populasjon). Gjennom å være selektiv ved utvelgelse av avlsdyr vil vi kunne beholde rasen i tråd med rasestandarden.

Mentalitet og bruksegenskaper

I rasestandarden står det: *En "demon" i forhold til størrelsen. Vennlig, ikke kranglete, robust konstruksjon, våken og uredd.*

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Norfolk terrieren ble opprinnelig brukt som rottefanger og familiehund. I nyere (vår) tid er det selskapshunden som har blitt videreført og det arrangeres ingen jakt- eller bruksprøver for Norfolk, og det er heller ikke vanlig å mentalteste hundene.

Det er ingen planer om avle frem Norfolk terrieren som en jakthund, men det er viktig å huske på at dette er en hund som liker aktivitet og vi hører stadig oftere om Norfolk som er aktive innen agility, blodspor og lydighet.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Mange eiere forteller om hunder med jaktinstinkt, men det foreligger ingen historikk eller statistikk vedrørende mentalitet og bruksegenskaper. I rasestandarden er den beskrevet som en våken, uredd, vennlig hund, avlet både for å jakte på skadedyr og som familiehund. Og i rasestandarden står det følgende: *Arr eller merker fra jakt er tillatt.*

I materiell fra Sverige kan vi se at 42 hunder (til og med 2009) har gjennomført en MH og resultatene fra denne stemmer godt med det som står i rasestandarden.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det er viktig å beholde rasens særpreg, samtidig som vi ser at avlsarbeidet først og fremst har fokus på å avle frem trygge og velfungerende familiehunder. Det er ingen planer om å begynne å mentalteste rasen.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det er viktig å beholde rasens særpreg, og ikke avle på individer som vises å være nervøse, usikre eller aggressive. Hunden må prioriteres å kunne fungere mentalt godt i sin familie og samfunnet for øvrig.

Atferd

Atferdsproblemer

Det er i dag ingen spesifikke atferdsproblemer for Norfolk terrier. Det rapporteres om enkeltindivider som for eksempel kan ha en atferd som tilsier at de utagerer (især hannhunder i møte med andre hannhunder), varsle mye (overdreven bjefing) og noen individer som har overdreven interesse for å jage biler, sykler ect. ("ting som ruller").

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det er viktig å beholde rasens særpreg, samtidig som vi ser at avlsarbeidet først og fremst har fokus på å avle frem trygge og velfungerende familiehunder.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det er viktig å beholde rasens særpreg, og ikke avle på individer som vises å være nervøse, usikre eller aggressive. Hunden må prioriteres å kunne fungere mentalt godt i sin familie og samfunnet for øvrig.

Eksteriør

Norfolk terrieren er en av de minste av de lavbeinte terrierne. Fra tidlige tider og frem til i dag har rasen gått fra å ha et variert utseende, til i dag å være en hund som er i tråd med rasestandarden. Dette har skjedd, uten at rasen har mistet sine særegenheter og funksjon.

Det henvises til standarden for Norfolk terrier, samt til rasekompendium for mer inngående beskrivelse av eksteriør.

Eksteriørbedømmelser

Det har vært relativt få Norfolk terriere som stilles ut i Norge, men av de som stilles ut, er det flere som har hevdet seg positivt i utstillingsringen. De siste årene har rasen plassert seg på listen over "Årets terrier" til Norsk Terrier Klub.

Overdrevne eksteriørtrekk

De nordiske kennelklubber ved har utarbeidet "Breed Specific Instructions" (BSI) som beskriver overdrevne eksteriørtrekk hos rasehunder. Norfolk terrier er ikke nevnt her.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Alle oppdrettere oppfordres til å sette seg godt inn i rasestandarden og rasekompendium, samt kun benytte hunder som er i tråd med rasestandarden i sitt avlsarbeid.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det er lett å bli "blind" på egen hund og ut fra det ville avle, men om vi skal beholde rasens særegenhet er det viktig å få en felles forståelse for at hunder som benyttes i avl, skal være i henhold til rasestandarden. Hvorvidt en hund er i tråd med rasestandarden fastslås i først og fremst gjennom eksteriørbedømmelse (utstilling), etter at hunden er fylt to år.

Oppsummering

Norfolk terrieren er en populær hund. I det videre arbeidet er det viktig å beholde rasen sunn og frisk, slik at vi fortsatt kjennetegnes som aktive og robuste hunder, som liker utfordringer. Det er viktig å avle frem rasetypiske hunder, for å beholde rasens egenart.

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Det prioriterte målet må være å avle frem robuste og vennlige individer, i tråd med rasestandarden.

På sikt er det ønskelig at langt flere Norfolk terriere deltar på eksteriørbedømmelse (utstilling). For å sikre det rasetypiske bør alle hunder som skal brukes i avl være eksteriørbedømt på offisiell utstilling, senest i "Åpen klasse" og med premiegraden Excellent.

Plan for videre arbeid i klubben

Det er ønskelig å på sikt få en noe større populasjon og noen flere oppdrettere, men dette må aldri gå på bekostning av avle frem hunder som ikke er i tråd med rasestandarden. Vi må hele tida etterstrebe å avle frem hunder som har en korrekt balanse mellom høyde og lengde, samt med en mentalitet og atferd som beskrevet i rasestandarden.